

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

**ДАЙДЖЕСТ
УКРАЇНЬКОЇ ГЕЛЬСІНЬСЬКОЇ СПІЛКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ (УГСПЛ)
ВИПУСК № 10(52), ПРОГРАМА USAID «ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЇ»**

Липень-серпень 2019

ЗМІСТ

Реалізовані в рамках Програми USAID заходи	2
Моніторинг, аналітика та адвокатування прав людини	2
Стратегічний судовий захист	7
Безоплатна правова допомога	8
Просування прав людини та навчання в сфері їх захисту	9
Головні новини в сфері прав людини	13

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ

МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Одним з важливих напрямків Програми USAID «Права людини в дії» є захист права жертв конфлікту на реабілітацію

- *Пам'ятка для тих, чиє здоров'я похитнулось внаслідок конфлікту:* на додаток до недавнього [тематичного звіту](#) Програма USAID «Права людини в дії» підготувала [пам'ятку](#) аби ознайомити людей, які зазнали фізичних травм або інших проблем зі здоров'ям, із процедурою отримання статусу постраждалої особи та гарантованого державою соціального захисту.

ЯК ЦИВІЛЬНІЙ ОСОБІ ДОВЕСТИ ЗВ'ЯЗОК УШКОДЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я
(поранення, контузії, каліцтва або захворювання) з військовими подіями, отримати статус інваліда війни та захист з боку держави
(згідно Постанови КМУ №306 від 25 квітня 2018 р.)

ХТО МАЄ ПРАВО?

- ✓ **особи, які до 1 грудня 2014 року** одержали поранення чи інші ушкодження здоров'я від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО/ОСС;
- ✓ **особи, які з 1 грудня 2014 року** одержали поранення чи інші ушкодження здоров'я від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО/ОСС, де органи державної влади здійснюють свої повноваження, та в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення (розмежування).

ЯК ДІЯТИ?

Якщо вам встановлено інвалідність внаслідок ушкодження здоров'я на території проведення АТО/ОСС, слід надіслати на розгляд Міжвідомчої комісії з питань встановлення факту отримання особами поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО (далі – Міжвідомча комісія), утвореної при Державній службі у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, наступні документи:

- ✓ заява постраждалої особи встановленого зразка;
- ✓ **копія паспорта** та документа, що засвідчує реєстрацію фізичної особи у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків, виданого органом доходів і зборів;
- ✓ **копія** первинної медичної документації;
- ✓ **висновок** медичного експерта, що засвідчує факт отримання поранень чи інших ушкоджень здоров'я від боєприпасів;
- ✓ **копія** довідки МСЕК про групу і причину інвалідності;
- ✓ **довідка** про відсутність (наявність) судимості за злочин проти основ національної безпеки України або злочин проти громадської безпеки;
- ✓ **витяг** з Єдиного реєстру досудових розслідувань про відкриття кримінального провадження стосовно факту отримання постраждалою особою поранень чи інших ушкоджень здоров'я від боєприпасів;
- ✓ **інші документи**, які можуть засвідчити отримання вами ушкодження здоров'я від боєприпасів на території проведення АТО/ОСС.

ЯКИЙ ТЕРМІН РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ?

Рішення приймається в місячний строк з дня отримання документів. Ухвалене комісією рішення повинно бути надіслано вам протягом трьох робочих. Рішення про відмову можна оскаржити у судовому порядку.

ЯКІ ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ?

- ✓ **Наявний** судовий вирок за злочини проти основ національної безпеки та злочини проти громадської безпеки;
- ✓ **поранення** чи інші ушкодження здоров'я отримані внаслідок вчинення злочину або адміністративного правопорушення, у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння, навмисного спричинення собі тілесного ушкодження чи іншої шкоди своєму здоров'ю, не в період і не на території проведення АТО/ОСС;
- ✓ **у разі підроблення** документів або подання недостовірної інформації.

ЩО РОБИТИ ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ РІШЕННЯ?

На підставі рішення міжвідомчої комісії МСЕК протягом п'яти днів установлює причинний зв'язок одержаної інвалідності з ушкодженням здоров'я від боєприпасів та видає вам довідку про групу та причину інвалідності.

ЯКІ ПЕРЕВАГИ ЦЕ НАДАЄ?

Встановлення причинного зв'язку інвалідності з отриманими пораненнями чи іншими ушкодженнями здоров'я від боєприпасів надає вам право на **визнання особою з інвалідністю внаслідок війни та користування пільгами для цієї категорії осіб**. Пільги, на які мають право особи з інвалідністю внаслідок війни, встановлені в ст.13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

- *Чи роблять щось в Україні для того, щоб переселенці з інвалідністю самостійно проживали в громаді та були захищеними? Чи надають їм психологічну та реабілітаційну допомогу?* Варто констатувати – влада мало опікується проблемами як ВПО, так й людей з інвалідністю. Але якщо потрапити одночасно в ці дві категорії, то і шанси на допомогу не тільки не збільшуються, а й зменшуються. У 2020 році Україна має прозвітувати про виконання Конвенції про права осіб з інвалідністю. Наразі Комітет ООН з прав людей з інвалідністю готує запитання до Уряду України. Свої пропозиції щодо пулу питань [підготувала](#) і УГСПЛ.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

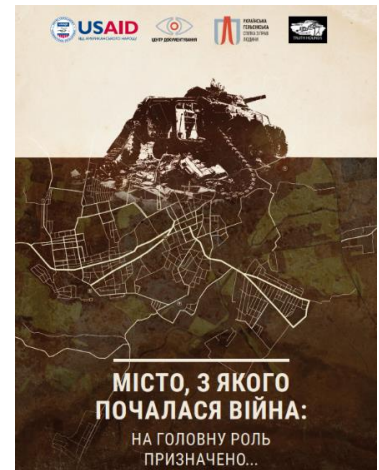
УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- Незважаючи на те, що поранення внаслідок бойових дій на сході України отримали тисячі мирних жителів, лише 66 осіб подали заяви на отримання статусу «інвалід війни» і тільки 43 з них його отримали. Переважна більшість постраждалих отримали статус особи з інвалідності, але лише такий, що стосується загальних захворювань. Юристи Програми USAID [надали поради](#) як все ж довести факт, що погіршення здоров'я пов'язане саме з бойовими діями, та як отримати належний статус, лікування та реабілітацію.
- Чи знає держава про кількість людей, які отримали поранення, травми і захворювання внаслідок збройного конфлікту? Фахівці Програми USAID провели опитування вимушених переселенців на Дніпропетровщині і дійшли висновку: у країні досі не існує статистики щодо поранених цивільних та людей, які отримали інвалідність внаслідок бойових дій. Як результат – держава не знає, [яка підтримка потрібна усім цим людям](#).

До річниці звільнення міст Донецької області від окупаційних сил¹

5 липня п'ять років тому українські військові звільнили Слов'янськ та Краматорськ від загарбників. З втратами серед військових і цивільних, з пошкодженими обстрілами житловими будинками і навчальними закладами. Та тепер українці у цих містах поступово оговтуються від тих кошмарних подій, а ми докладаємо зусиль, аби жоден злочин не залишився безкарним.

З цією метою Центр документування УГСПЛ, що діє за підтримки Програми USAID, [підготував](#) ще один міні-звіт з серії «Історія одного міста». Цього разу про Слов'янськ, який першим зіткнувся з військовим вторгненням Кремля. Ми вважаємо, що документування історичних подій зараз дозволить уникнути політичних спекуляцій у майбутньому.

Закладено основу для вкрай необхідного законодавчого захисту в'язнів Кремля

Після довгих поневірянь кабінетами Верховної Ради, законопроект [№ 8205](#) «Про правовий статус і соціальні гарантії осіб, які незаконно позбавлені волі, заручники, або засуджені на тимчасово окупованих територіях України та за її межами» нарешті був схвалений в першому читанні. Нагадаємо, що експерти Програми УГСПЛ/ USAID разом з партнерськими НУО вели активну адвокацію за прийняття подібного закону, оскільки він є необхідним для підтримки бранців на офіційному рівні.

Незважаючи на певні застереження щодо цього документу, він все ж є важливим кроком на шляху забезпечення позбавлених волі осіб гідним рівнем захисту. Тим часом правозахисники [продовжують адвокаційні дії](#) для внесення змін до законопроекту відповідно до рекомендацій УГСПЛ та інших НУО перед його другим читанням.

¹ Цілком доречно у цьому контексті також нагадати й про [п'яту річницю звільнення Станиці Луганської](#) та [звіт програми](#) про це містечко з тієї ж самої серії «Історія одного міста».

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Подання до Комітету міністрів Ради Європи щодо невиконаних пенсій внутрішньо переміщеним особам

У поданні здебільшого йдеться про необхідність створення ефективного механізму захисту людей від тривалого невиконання судових рішень, у тому числі рішень Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ), що, на жаль, в Україні трапляється досить часто. Дворічний термін, наданий уряду для вирішення цієї проблеми, закінчується цієї осені.

Незважаючи на численні успіхи УГСПЛ/Програми в суді, чимало судових рішень все ще не виконано, що інколи позбавляє пенсіонерів, які й без того знаходяться у скрутному становищі, єдиного джерела доходу. Так, [у своєму поданні](#) наші експерти навели приклади таких випадків, окреслили ризики, що загрожують Україні через невиконання судових рішень, а також надали рекомендації щодо виправлення ситуації.

На передовій розробки політики щодо реінтеграції окупованих територій

Два наших експерти [увійшли](#) до складу Комісії з питань правової реформи ([створеної](#) 7 серпня 2019 року) – консультативно-дорадчого органу при Президентові України. Разом з Постійним Представником Президента України в АР Крим, представниками академічної та судової спільноти, донорських організацій, Прокурором Криму та іншими правозахисниками було утворено робочу групу з реінтеграції тимчасово окупованих територій, яка буде працювати над створенням законодавчого підґрунтя для пришвидшення цього процесу².

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку

- **Допоки не буде звільнено останнього бранця Кремля, робота правозахисників триватиме**
 - ✓ *Щодо сфабрикованої справи «Хізб ут-Тахрір»:* напередодні судового засідання у Москві 11 липня правозахисники [закликали](#) Кремль негайно припинити політичне переслідування кримських татар і звільнити їх, а представників міжнародних організацій – відвідати судові засідання в якості моніторів для забезпечення певного рівня прозорості³.
 - ✓ *УГСПЛ долучилась туру Україною на підтримку в'язнів⁴:* Мета туру, який розпочався в Одесі ([посилання 1 та 2](#)) та [Херсоні](#), допомогти бранцям та їх родинам та продемонструвати солідарність різних міст України у протистоянні російській військовій агресії.
 - ✓ *Депутати Європарламенту [ухвалили](#) резолюцію щодо українських політичних в'язнів, не змінивши своєї позиції щодо агресії Кремля проти України:* УГСПЛ та партнерські організації [використовували кожну можливість](#) презентувати наші пропозиції, результати моніторингові та аналітичні висновки та ідеї, щоб доповнити текст резолюції положеннями щодо підтримки бранців та закликом до Росії додержуватись її міжнародних зобов'язань.
 - ✓ *Співпраця з держорганами:* на нещодавній зустрічі в Офісі Президента України представник УГСПЛ озвучив [пропозиції](#) для підсилення захисту українських бранців

² [Кілька міркувань](#) з цього приводу.

³ [Пост на Фейсбукі](#).

⁴ Повний графік тур триватиме з серпня по жовтень; *графік* – [тут](#).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

Кремля, а саме: ухвалити закон, який би регулював статус осіб, незаконно позбавлених волі; в Офісі Президента має бути уповноважена посадова особа, яка займатиметься гуманітарними питаннями щодо збройного конфлікту; та ця ж людина має координувати діяльність дорадчого консультативного органу, до складу якого входитимуть також й представники громадськості.

• **Заклик до Кремля забезпечити повагу до громадянських та політичних прав в окупованому Криму**

УГСПЛ з партнерами [підготували 19 рекомендацій](#) Росії як держави-окупанта щодо дотримання громадянських та політичних прав на території окупованого Криму. Ці рекомендації є частиною тіншової доповіді про виконання РФ Міжнародного пакту про громадянські та політичні права.

• **Моніторинг впровадження законодавства щодо збройного конфлікту та окупації**

Рік тому став чинним [Закон України](#) 2505-VIII «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти», але досі не проведено жодного засідання відповідної комісіїю. За рік не створено реєстру осіб, зниклих безвісти, а у бюджеті не передбачено компенсаційних виплат родичам військовослужбовців, які зникли безвісти. *Детальніше по темі – [mym](#).*

• **Інфографіка до аналітичного матеріалу щодо дотримання прав адвокатів на окупованих територіях України**

Аналітичний звіт «[Адвокати в окупації: ситуація із дотриманням прав адвокатів в умовах збройного конфлікту в Україні](#)» було оприлюднено у грудні 2018 року. Наразі ж ми готові поділитись [супутньою інфографікою](#), яка дозволить візуально ознайомитись з головними висновками звіту.

ОСНОВНЫЕ СТАНДАРТЫ И ГАРАНТИИ
профессиональной деятельности адвокатов

ИСТОЧНИКИ:

- международные акты** (Основные принципы, касающиеся роли юристов, Конгресс ООН, 27.08-07.09.1990 г.)
- европейские акты** (Рекомендация № R (2000) 21 Комитета министров о свободе осуществления профессии адвоката, Совет Европы 25.10.2000 г.)
- национальное законодательство** (Закон Украины «Об адвокатуре и адвокатской деятельности» (05.07.2012 г.))

СТАНДАРТЫ И ГАРАНТИИ:

- ДОСТУП К КЛИЕНТУ
- ПРИВИЛЕГИИ В ОТНОШЕНИИ С КЛИЕНТОМ
- КОНФИДЕНЦИАЛЬНОСТЬ
- ЛИЧНАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ И ИМУНИТЕТ
- НЕ ОТВЕТСТВЕННОСТЬ С КЛИЕНТОМ
- ПРАВО ОТСУТСТВОВАТЬ В СУДЕ ИЛИ ВНЕШНЕ С КЛИЕНТОМ
- СВОБОДА ДОСТУПА К ИНФОРМАЦИИ
- СВОБОДА ВЫРАЖЕНИЯ МНЕНИЯ

ВОЗМОЖНОСТЬ ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ
профессиональной деятельности после оккупации

АР КРЫМ И СЕВАСТОПОЛЬ: с марта 2014 года крымским адвокатом, состоящим в Едином реестре адвокатов Украины, было необходимо:

- ✓ **получить** паспорт гражданина РФ
- ✓ **сдать** квалификационный экзамен на знание законодательства РФ

ОРДЛО: с 2015 года украинскими адвокатами на оккупированной территории органы юстиции предлагали продолжить деятельность, для чего необходимо:

- ✓ **передать** в «Министерство юстиции» («ЛНР» или «ДНР») документы, подтверждающие личность и свидетельство о праве на занятие адвокатской деятельностью
- ✓ **пройти** специальную проверку в «органах безопасности» (для «ЛНР»)
- ✓ **пройти** регистрацию в «налоговых органах» «ЛНР» и «ДНР»

ОТДЕЛЬНЫЕ РЕКОМЕНДАЦИИ

1 ОРГАН АВАКАТСЬКОГО САМОУПРАВЛЕННЯ УКРАЇНИ:

- а) **визначити** раз'яснення по продовженню здійснення професійної діяльності адвокатів на окупованих територіях
- б) **проводити** системну роботу по моніторингу фактів порушень прав адвокатів в Криму і ОРДЛО і їх захисті
- в) **встановити** і забезпечити повноцінну роботу органів адвокатського самоуправління АР Крим і міста Севастополя на території, підконтрольній українським властям
- г) **при розробці** актів НААУ проводити правову експертизу їх проектів для виключення прийняття дискримінаційних норм по відношенню к адвокатам, іншою чином зв'язку з окупованими територіями

2 ОРГАН ВЛАДИ, ПРАВООХРАНИТЕЛЬНОМУ ОРГАНУ УКРАЇНИ:

- а) **провести** расследование фактов преследований адвокатов
- б) **осуществлять** регулярный мониторинг фактов нарушений прав адвокатов и предпринимать возможные меры по недопущению подобных нарушений в будущем

3 ОККУПАЦИОННЫМ ВЛАСТЯМ И ВЛАСТЯМ РФ:

- а) **прекратить** практику преследования адвокатов и принуждения к осуществлению ими профессиональной деятельности
- в) **прекратить** практику принуждения к принятию гражданства РФ в отношении лиц, изъявивших желание заниматься адвокатской деятельностью в Крыму

Матеріал підготовлений на основі доповіді «Адвокати в окупації». С повним текстом можна ознайомитись за посиланням: [на руском http://bit.ly/2T09f6p](http://bit.ly/2T09f6p) на англійськом <http://bit.ly/2T09f6p>

Матеріал підготовлений на основі доповіді «Адвокати в окупації». С повним текстом можна ознайомитись за посиланням: [на руском http://bit.ly/2T09f6p](http://bit.ly/2T09f6p) на англійськом <http://bit.ly/2T09f6p>

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- **Заява про необхідність розслідування можливої причетності Уповноваженої з прав людини до корупційних схем**

УГСПЛ та інші правозахисні НУО [закликали](#) Уповноважену ВРУ з прав людини Людмилу Денісову надати офіційні пояснення, правоохоронні органи – провести незалежне розслідування з приводу цієї інформації, а Парламент – сформувати згідно закону тимчасову спеціальну комісію, щоб з'ясувати, чи є підстави для відставки.

- **Просування моделі перехідного правосуддя для України⁵**

- ✓ У [найближчих планах](#) УГСПЛ, як члена Комісії з питань правової реформи (робоча група з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій), є доопрацювання національної моделі правосуддя перехідного періоду та підтримка ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду.
- ✓ Коаліція «Правозахисний порядок денний», до складу якої входить УГСПЛ, [представила](#) 13 стратегічних кроків, що слід вжити Верховній Раді для поліпшення ситуації з правами людини в країні (серед цих кроків є й прийняття законопроектів, розроблених за підтримки УГСПЛ, зокрема, законопроекту щодо правосуддя перехідного періоду). Після презентації відбулись зустрічі з представниками різних політичних сил. Крім того, було [організовано](#) підсумковий медіа-захід, щоб поділитись з громадськістю, як політичні партії бачать свою роль у захисті прав людини.

- **Звернення до президента Зеленського щодо захисту виборчих прав ВПО**

На жаль, Верховна Рада України VIII скликання провалила завдання із захисту прав ВПО та трудових мігрантів. [Сподіваємося](#), що після перезапуску парламенту права людини отримають належну увагу, і до місцевих виборів вдасться владнати проблему неможливості волевиявлення переселенців.

- **Заходи щодо кримських питань за участі нового Постійного представника Президента України в Криму Антона Кориневича**

- ✓ Представниця УГСПЛ взяла участь у моніторинговому візиті до КПВВ «Чонгар» на адміністративному кордоні з Кримом, щоб перевірити належне облаштування пунктів в'їзду-виїзду (*деталі за [посиланням](#)*). Наша юристка поділилася рекомендаціями щодо можливих шляхів покращення ситуації.
- ✓ Відбулась [робоча зустріч](#) з метою обговорення плану роботи Представника Президента у Криму, у тому числі сфер співпраці з громадянським суспільством, захисту в'язнів Кремля та пріоритетних законодавчих ініціатив на захист прав кримчан. Після зазначеної події пан Кориневич [відвідав УГСПЛ](#) аби детальніше обговорити можливу співпрацю.

⁵ Розробленої в рамках Програми USAID «Права людини в дії».

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ

Метою програми USAID «Права людини в дії» в цьому напрямку є підтримка на національному і міжнародному рівнях стратегічних судових справ для захисту суспільних інтересів⁶, а також їх широке висвітлення серед професійної спільноти та громадськості. Загальна кількість стратегічних справ, підтриманих Центром стратегічних справ (ЦСС) УГСПЛ в рамках програми, складає 251.

В'язня Кремля Сергія Литвінова звільнено

Пана Литвінова кілька років тримали за ґратами в РФ в рамках сфабрикованої політичної справі. Після чималих зусиль з боку як урядових органів, так і громадських організацій його повернули Україні, але на умовах переведення до української в'язниці, де він продовжив відбувати «покарання». Наразі країна не має системних шляхів вирішення подібних ситуацій, але все ж у певних випадках можливо досягти успіху за допомогою правозахисників. Так, адвокати УГСПЛ спільно з представниками влади підтримували пана Литвінова до самого його [звільнення](#).

Надіслано правову позицію до Конституційного Суду України

[Позиція](#) стосувалась захисту права на свободу віросповідання, а саме внесених до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації» змін, відповідно до яких УПЦ (МП) повинна вказати в назві свою приналежність до Росії. На думку наших юристів, накладені державою обмеження суперечать Конституції України та ратифікованим міжнародним угодам, та порушують свободу віросповідання в Україні.

Тема компенсацій за зруйноване під час конфлікту майно все ще на часі

[Пропонуємо](#) розроблену Програмою USAID покрокову інструкцію для отримання компенсації та пакет типових документів, які допоможуть захистити порушене право власності.

Ось [тут](#) також можна знайти нещодавній репортаж ЗМІ стосовно компенсації за майно, що було зруйновано внаслідок обстрілів на території проведення АТО/ООС, коментарі до якого надав юрист ЦСС.

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку

- **Подання до ЄСПЛ**

- ✓ Надіслано заяву щодо незаконного утримання громадянина України в Донецькому СІЗО. Заявника було затримано у Донецьку у 2011 році за підозрою у вчиненні злочину, декілька років тривало досудове розслідування, та коли справу було передано до суду, розпочався збройний конфлікт. Наразі справу заявника розглядає «суд» т.з. ДНР.

⁶ Найпотужніший інструмент захисту прав людини; ведуться в інтересах громадянина чи групи громадян з метою досягнення системних змін в правовій сфері на благо суспільства та використовується з метою створення судової практики (прецедентів).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНЬСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- ✓ Надіслано заяву у справі щодо священнослужителів, які в м. Слов'янськ були викрадені, закатовані, а потім застрелені незаконними збройними формуваннями через їхню релігійну позицію.
- ✓ Підготовлені правові позиції у п'яти справах проти України та Росії щодо порушень прав людини під час конфлікту у різні періоди. Серед заявників є військовослужбовці, які були учасниками параду полонених 24 серпня 2014 року у м. Донецьк; також одна зі справ стосується полковника, якого катували через те, що він був військовослужбовцем Збройних сил України.
- **«Суд» в Криму пом'якшив запобіжний захід для нашого клієнта**

В'язня Кремля Едема Бекірова [звільнили](#) (*посилання російською*) із слідчого ізолятора (в якому він провів більше восьми з половиною місяців) під зобов'язання з'являтися на засідання суду. Незважаючи на те, що сфабриковані звинувачення проти нього все ще не зняли, це є доброю новиною, оскільки підсудний є тяжко хворою людиною і перебування в слідчому ізоляторі без професійного медичного нагляду становить загрозу його життю. Нагадаємо, що юристи УГСПЛ звертались до ЄСПЛ, щоб забезпечити пану Бекірову належну медичну допомогу (згідно Правила 39 Регламенту ЄСПЛ)⁷.
- **Про ризик для трудових мігрантів стати жертвами торгівлі людьми**

До вашої уваги [інтерв'ю](#) (*російською*) стосовно ризиків, які чекають трудових мігрантів за кордоном, а саме про примусове залучення громадян України до розповсюдження наркотиків на території РФ і подальше притягнення до відповідальності цих людей владою Росії⁸.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

[Мережа громадських приймалень УГСПЛ](#) продовжує надання безоплатної правової допомоги (в т.ч. у формі виїзних засідань у віддалених районах), проведення інформаційно-просвітницьких заходів в сфері прав людини, а також документування воєнних злочинів та порушень прав людини, пов'язаних з конфліктом. USAID в рамках програми «Права людини в дії» підтримує діяльність громадських приймалень (ГП) в містах Старобільську Луганської області, [Торецьку](#), [Маріуполі](#), Краматорську та [Покровську](#) Донецької області, [Сумах](#) та Дніпрі, які надають допомогу постраждалому від конфлікту населенню, Київську [об'єднану приймальню](#) з питань Криму та Донбасу, а також спеціалізовану приймальню з кримських справ у Херсоні.

Нова приймальня Програми USAID «Права людини в дії»

Відтепер отримати допомогу від юристів стане легше, адже ми [відкриваємо](#) першу громадську приймальню УГСПЛ в Луганській області⁹. Приймальня діятиме у м. Старобільськ

⁷ Про попередні новини щодо перебігу цієї справи можна почитати, наприклад, [ось тут](#).

⁸ Дотична [стаття](#), присвячена Всесвітньому дню боротьби з торгівлею людьми.

⁹ На заміну приймальні у Слов'янську Донецької області.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

на базі ГО «Центр спільного розвитку «Дієва громада» за адресою вул. Чернишевського, 23а (колишній кінотеатр «Дружба»), кабінет 109.

Юристи Краматорської приймальні УГСПЛ стали фіналістами Міжнародної премії Американської асоціації адвокатів в сфері захисту прав людини 2019

Ділимося радісною новиною! Олександр Кадієвський та Марина Купрікова отримали визнання як провідні спеціалісти, які *«ведуть правозахисну діяльність, що рятує життя, допомагаючи вимушеним внаслідок конфлікту переселенцям знову стати на ноги, отримати справедливу компенсацію за свої втрати та знайти необхідну юридичну підтримку, щоб почати життя спочатку»*.

Слід зазначити, що вони є першими українськими правозахисниками, які стали [номінантами](#) цієї премії.

ГП приєдналась до флешмобу на тему виборчих прав ВПО та інших мобільних всередині країни громадян

В Сумах підтримали [ініціативу](#), мета якої привернути увагу новообраних депутатів до необхідності відновлення політичних прав громадян України, які змушені були покинути свої домівки внаслідок збройного конфлікту та окупації. Адже вони шостий рік поспіль платять податки в своїх нових громадах та хочуть нарешті обирати місцеву владу там, але натомість живуть як «невидимі виборці».

Підвищення обізнаності громадян з питань захисту їх прав

- ГП УГСПЛ з питань Криму надає [практичні поради](#) щодо того, як реагувати на протиправні дії працівників Державної прикордонної служби України, оскільки останнім часом ми отримуємо повідомлення, що такі дії почастишали (наприклад, пошук паспортів, виданих державою-агресором, а також погрози та хабарництво у разі, якщо такий паспорт знаходять).

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- [Роз'яснення](#) щодо Постанови Кабінету міністрів України № 306 «Деякі питання встановлення зв'язку інвалідності з пораненнями чи іншими ушкодженнями здоров'я». Скориставшись ними та пройшовши усю процедуру, постраждалі зможуть отримати статус особи з інвалідністю внаслідок війни та відповідні пільги.
- Які гарантії отримують колишні бранці у разі прийняття закону про статус і соціальний захист заручників та які він має недоліки [звернув увагу](#) аналітик Дніпровської ГП.
- 3 липня 2019 р. повинен підвищитися розмір щомісячної адресної допомоги ВПО для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг. Хто з переселенців отримує підвищену допомогу? – сумська ГП підготувала [публікацію](#).
- 17 липня Уряд затвердив новий Порядок перетину лінії розмежування на сході України – пояснення тонкощів можна знайти за [посиланням](#).
- Мешканці тимчасово окупованих територій можуть отримати кваліфіковану медичну допомогу, підписавши декларацію з українськими лікарями. Для цього потрібно зробити п'ять не надто складних кроків, які прописані в [нашій інфографіці](#).
- Дніпровська ГП запустила влог «Спитай правозахисника» – *пілотний випуск доступний за [посиланням](#), а решту можна знайти у [відео-розділі](#) сторінки ГП на Фейсбуці*.
- Фахівці приймальні у Дніпрі – [про життєво важливі, але наразі не вирішені питання](#) стосовно осіб, що пропали безвісти в результаті бойових дій на сході України та членів їх сімей.
- Уряд затвердив постанову від Міністерства з питань тимчасово окупованих територій та ВПО, яка [створює](#) новий механізм розподілу та надання тимчасового житла для переселенців.

Надання допомоги постраждалим від конфлікту та окупації

- *Дніпровська ГП допомогла ВПО довести зв'язок між інвалідністю та важкими умовами праці – апеляційний суд підтвердив рішення суду першої інстанції. Шахтар з окупованого Донбасу понад 20 років працював у шкідливих для здоров'я умовах і має право на статус особи з інвалідністю разом зі всіма належними пільгами. Щоб завершити процедуру надання цього статусу, державні службовці вимагали документ, який можливо бути отримати лише від окупаційних «органів влади». Наші юристи, вважаючи таку вимогу незаконною, звернулись до суду. У травні 2019 року ми отримали рішення суду першої інстанції, а от тепер вже й [апеляційного суду](#) на користь нашого клієнта. Чи дійде справа до касації, чи ні, але відтепер вирок вже набуває сили.*
- *Покровська ГП допомагає [документувати](#) злочини, що вчинено підконтрольною Кремлю владою: юристи зафіксували факт того, як чоловіка клієнтки приймальні т.з. «суд» окупованого Донбасу засудив на більш ніж 10 років. На думку юристів, справа була сфабрикована, тому вони звернулись до Центру документування УГСПЛ, який веде за підтримки Програми USAID облік порушень прав людини, здійснених у воєнний час, для подальшого розгляду в судах. Крім того, юристи ГП надали жінці консультацію щодо оформлення необхідних документів.*
- Юристка громадської приймальні [допомогла](#) родині біженців з Вірменії та вимушених переселенців з Донецька отримати паспорти українського зразка.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

- Типова відмова зі сторони Пенсійного фонду України, як завжди без чітких причин, і, на жаль, постраждалі дізнаються про замороження виплат у не найкращі для них часи – [історія від Покровської приймальні](#).

Свіжа інфографіка щодо результатів роботи приймальень

Програма USAID продовжує регулярне звітування про результати правової допомоги – пропонуємо Вашій увазі інформацію за [червень](#) та [липень](#) 2019 року із тематичним, регіональним та гендерним розподілом.

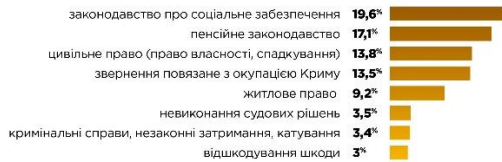

ЧЕРВЕНЬ 2019 РОКУ

Загальна кількість звернень за правовою допомогою • 274

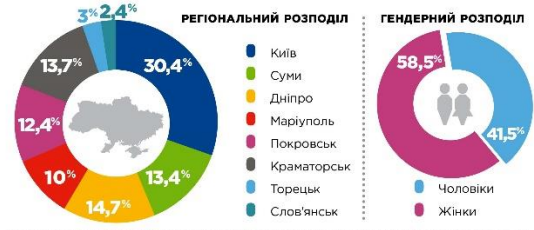

ОСНОВНА ТЕМАТИКА ЗВЕРНЕНЬ:

ЛИПЕНЬ 2019 РОКУ

Загальна кількість звернень за правовою допомогою • 299

ОСНОВНА ТЕМАТИКА ЗВЕРНЕНЬ:

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ

УГСПЛ продовжує організацію навчальних заходів з прав людини, а також бере участь в розробці комплексної національної політики в галузі освіти у сфері прав людини. Ця діяльність здійснюється в рамках Всеукраїнської освітньої програми «[Розуміємо права людини](#)» (РПЛ)¹⁰, яка в даний час є єдиною неформальною системою освіти, що має матеріальну базу для своєї діяльності – Освітній дім прав людини в Чернігові (ОДПЛ-Чернігів).

Розповідаємо як може жити країна після війни, і як вона долатиме наслідки збройного конфлікту

- Координатор Центру документування УГСПЛ в рамках Освітнього фестивалю прав людини провів [дискусію](#), присвячену, насамперед, українській моделі перехідного правосуддя та міркуванням експертів Програми про кращі шляхи подолання наслідків гібридної війни. Головні «уроки» – неповторення конфлікту є головною метою, досягнути яку можна вибудувавши 4 стовпи перехідного правосуддя, зокрема, потрібно шукати і промовляти правду.
- Слід завжди пам'ятати, що права людини мають залишатися найвищою цінністю не тільки у мирний час, але й під час збройного конфлікту. Адже тоді порушень стається значно більше. Які порушення характерні саме для збройних конфліктів, які взагалі види конфліктів бувають, що треба знати про міжнародне гуманітарне право – про це та багато іншого можна було дізнатись під час марафону лекцій, співорганізованих Програмою¹¹.

Якщо Ви пропустили один з наших заходів – ознайомитися можна [мум](#), [мум](#) або [мум](#)¹² – то радимо слідкувати за анонсами, бо попереду ще багато тем, про які ми б хотіли розповісти.

- Чи ви пробували говорити з дітьми про війну? Більшість батьків думає, що краще уникати таких розмов, але це не так. Думками на цю тему поділився директор Програми USAID у своєму [міні-інтерв'ю](#).

¹⁰ Заснована в 2007 році, програма спрямована на інкорпорування цінностей та принципів прав людини в систему формальної освіти, а також розвиток неформальної освіти прав людини, таким чином сприяючи культивуванню культури прав людини, зміцненню поваги до верховенства права в Україні, сприянню міжкультурному порозумінню та принципам мирного вирішення конфліктів. Наразі РПЛ нараховує понад 3 500 випускників зі всієї України.

¹¹ Сумісно з Регіональним центром з прав людини.

¹² [Дещо резюмуючий відеорепортаж](#) ЗМІ на цю тему.

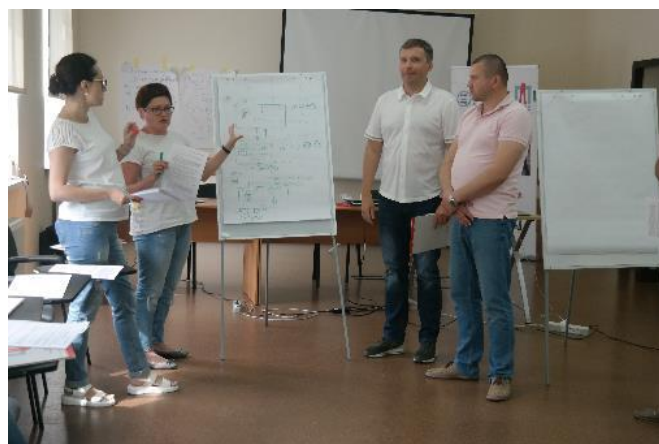
USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Завершено викладання п'ятого та заключного модулю курсу «Стандарти прав людини у практиці адвокатів та суддів»

26-28 липня Програма провела останній очний семінар курсу, метою якого було опрацювати основні поняття за темою «Право на вільне володіння майном (ст. 1 Протоколу 1)» та розширити знання учасників щодо прав, які гарантуються Європейською Конвенцією з прав людини та їх трактування ЄСПЛ. Особливу увагу було приділено роботі з навчальними кейсами, що стосуються порушень прав людини внаслідок збройного конфлікту в Україні.

Правозахисниці, які змінюють Україну

Продовжуємо ділитися інтерв'ю з авторської серії гендерної експертки Програми USAID/УГСПЛ. Нині героїнями стали [координаторка](#) просвітницького напрямку нашої приймальні у Дніпрі та її [колежанка-адвокатка](#).

ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Парламентська асамблея ОБСЄ визначила захоплених українських моряків військовополоненими

Асамблея засудила цей безпричинний акт збройної агресії та невиправдане і непропорційне використання Російською Федерацією військової сили проти українських кораблів та їх екіпажів. *Дізнатися більше – [англійською](#) та [російською](#).*

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Прийнято резолюцію Європарламенту щодо Росії від 18 липня 2019 року, зокрема, щодо екологічних активістів та українських політичних в'язнів

У [тексті резолюції](#) ЄС (*посилання англійською*), серед іншого, рішуче засуджує постійні порушення Росією основоположних принципів і норм міжнародного права, зокрема, її відмови виконувати рішення міжнародних трибуналів та судів, а також закликає РФ виконати рішення ЄСПЛ щодо порушень прав осіб, ув'язнених на Кримському півострові та на своїй території. Крім того, вона містить заклик звільнити політичних в'язнів та військовополонених. Про найбільш важливі для України позиції можна прочитати у [цьому пості](#) Представництва України при ЄС.

Уряд України запровадив позасудовий порядок відшкодування за пошкоджене/знищене внаслідок збройного конфлікту майно

Зокрема, [процедура](#) передбачає максимальну компенсацію у розмірі 300 000 гривень.

Юристи УГСПЛ вважають це позитивним кроком, але [звертають увагу](#) на недоліки встановленої процедури.

Двома політичними в'язнями відтепер стало менше

Громадянина України Олександра Стешенка, якого заарештували за політично вмотивованим звинуваченням у квітні 2018 року, [звільнено](#) з кримської в'язниці. Також з російської в'язниці через закінчення терміну ув'язнення [звільнено](#) Романа Терновського (якого у 2018 році засудили за начебто членство в організації «Правий сектор»).

Створено Комісію з питань правової реформи при Президентові України

[Комісія](#) є дорадчим органом, головною функцією якого є сприяння розвитку правової системи України на основі конституційних принципів верховенства права, а також пріоритетності прав людини та громадянина і міжнародних зобов'язань країни¹³.

Проект рішення щодо парламентських комітетів затверджено підготовчою депутатською групою

За словами заступника голови групи Руслана Стефанчука, в складі Верховної Ради IX скликання [функціонуватимуть](#) 23 комітети. Так, діючий Комітет з прав людини, національних меншин та міжнаціональних відносин буде перетворений на Комітет з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, деокупації Криму, прав національних меншин, міжнаціональних відносин.

¹³ Громадянські активісти [застерігають](#), що до складу Комісії входять як гідні кандидати, так і безчесні та скомпрометовані.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Цей дайджест було розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини. Зміст публікації не обов'язково відображає погляди USAID або Уряду Сполучених Штатів Америки.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров'я та пом'якшення наслідків конфлікту у східних регіонах.

Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв'язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

Програма USAID «Права людини в дії», контактна інформація:

Українська Гельсінська спілка з прав людини
вул. Фролівська, 3/34, Київ, Україна
тел.: +38 044 485 17 92, факс: +38 044 425 99 24
Електронна пошта: t.tsymbriivskyy@helsinki.org.ua
Веб-сайт: <http://helsinki.org.ua/>